

Burcu ALTINTAŞ¹

Mustafa YILDIRIM²

1. Giriş

İnsanlık tarihi boyunca, toplumları etkileyen ve önemli kırılmalar yaşatan savaşlar, büyük bunalımlar, krizler ve salgın hastalıklar meydana gelmiştir. Yaşanan bu felaketlerden belki de en kötüsü, hızlı bir şekilde yayılarak tüm dünyayı etkisi altına alabilen salgın hastalıklardır (Karakaş, 2020: 541). Salgın hastalıkların ilk ortaya çıkışı milattan öncesine dayanmakla birlikte günümüzde hala yaşanmakta olup toplum sağlığını tehdit eder niteliktedir. Çiçek hastalığı bilinen ilk salgın hastalık olarak literatürde yer almaktadır. Benzer şekilde orta çağda yaşanan Kara Veba salgını da milyonlarca insanın ölümüne yol açmıştır. Sonraki yıllarda ise salgınların etkisi ve sıklığı artarak devam etmiş virüslerin mutasyon geçirerek değişik formlarda yeniden ortaya çıktığı görülmüştür (Özdemir, 2005: 16-25).

İspanyol gribi, Tifüs, Kuş gribi, Domuz gribi, Covid-19 gibi hastalıklar 19. ve 20. yüz yıllarda ortaya çıkan ve büyük kayıpların yaşanmasına sebep olan salgınlardan olmuştur. Farklı zaman dilimlerinde yaşanan bu salgınların, toplumların siyasal ve sosyal yapılarının değişmesinde önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Covid-19 salgını da kısa bir süre içerisinde tüm dünyayı etkisi altına alan, küresel ölçekte ekonomik ve sosyal yapıları etkileyen, toplumlarda değişim ve dönüşüm sürecini başlatan bir salgın olarak kabul edilmektedir (Karakaş, 2020: 545).

¹ Öğr. Gör. Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, burcu.altintas@alanya.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, mustafa.yildirim@alanya.edu.tr.

Önemli olan bir diğer husus ise iş kaybının azalmasını ve üretimin devamlılığını amaçlayan uzaktan çalışma modelinin tüm çalışanlara eşit olarak uygulanamamasıdır. Bu süreçte uzaktan çalışma modeline geçenlerin yüksek nitelikli ve gelir seviyesi yüksek çalışanlar olduğu, asgari ücretle çalışan ve yeterli donanımına sahip olmayan çalışanlar için bunun uygulanmadığı ve bu kişilerin büyük çoğunluğunun salgın nedeniyle oluşan kriz ortamında işlerini kaybettikleri görülmektedir. Sonuç olarak Covid-19'un iş yaşamı ve çalışanlar üzerindeki etkisi incelendiğinde, yüksek maaşla çalışanların uzaktan çalışma oranlarının düşük maaşla çalışanların uzaktan çalışma oranından üç kat daha fazla olduğu ve salgın ortamının var olan eşitsizliği daha da arttırdığı görülmektedir (Tumin, 2020).

Açık bir şekilde görülmektedir ki Covid-19 salgını sadece toplum sağlığını tehdit eden bir kriz değil aynı zamanda insanların geçim kaynaklarını ve çalışma yaşamını tehdit eden ekonomik bir kriz niteliğindedir. Özellikle bireyci toplumlarda bu etki çok daha fazla hissedilecektir. Bu nedenle hükümetlerin başta ayrıcalıklı kesimler olan krizden en çok etkilenen meslek mensuplarını gözeterek destek programları oluşturmaları ve krizin etkilerini hafifletmek için doğru ekonomik politikaları seçmeleri gerekmektedir.

Covid-19 pandemisi işletmeler açısından, tüm süreç ve faaliyetlerin tekrar gözden geçirilmesini, örgüt yapılarının tekrar düzenlenmesini ve yenilikçi ve sürdürülebilir uygulamaları kapsayan örgütsel değişim sürecini zorunlu kılmıştır. Bu süreçte işletmeler üretkenliklerini, teknolojik alt yapısını, yönetim uygulamalarını ve iş modellerini Covid-19'un yarattığı yeni düzene göre güncelleme-
lidir. Ancak bu sayede yaşanan kriz fırsata çevrilebilir (ILO, 2020c).

KAYNAKLAR

1. Alpag0, H. ve Alpag0, D. O. (2020). Korona Virüs ve Sosyoekonomik Sonuçlar. IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, 8, 99-104.
2. Akça, M. ve Tepe Küçük0ğlu, M. (2020). Covid-19 ve İş Yaşamına Etkileri: Evden Çalışma. Journal Of International Management Educational And Economics Perspectives, 8 (1), 71-81.
3. Baldwin R. Weder di Mauro B. (2020). Economics in the Time of COVID-19. A CEPR Press VoxEU.org eBook, 1-133.
4. Cinel, E. (2020). Covid-19'un Küresel Makroekonomik Etkileri ve Beklentiler. Politik Ekonomik Kuram 2020, 4(1), 124-140.
5. Çetin, G. Ve Balcı, Y. (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinin Türkiye'de İstihdama Etkileri Ve Kamu Açısından Alınması Gereken Tedbirler. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Bahar (Covid19-Özel Ek), 40-58 .
6. Dockery, M., &Bawa, S. (2020). Working from Home in the COVID-19 Lockdown. Bankwest Curtin Economics CentreResearch Brief COVID-19, 1-5.

7. Fadinger, H., & Schymik, J. (2020). The Effects of Working from Home On Covid-19 İnfections and Production a Macroeconomic Analysis for Germany. University Of Bonn and University of Mannheim, Germany.
8. Hale, T., Angrist, N., Kira, B., Petherick, A., Phillips, T., and S. Webster (2020) “ Variation in government responses to COVID-19,” Blavatnik School of Government, BSG Working Paper, BSG-WP-2020/032.
9. Hallin, H. (2020). Home-Based Telework Dur,Ng The Covid-19 Pandemic, Master Program İn Work Life Science.
10. Karakaş, M. (2020). Covid-19 Salgınının Çok Boyutlu Sosyolojisi ve Yeni Normal Meselesi. İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi 40(1): 541-573.
11. Kavi, E. ve Koçak, O. (2010). Bilgi Toplumunda Evden Çalışmanın Etik Boyutu. Sosyal Siyaset Konferansları, 59, 69-88.
12. Kaya, D. G. (2020). Koronavirüs Pandemisinin Küresel Ekonomideki İzleri: Kamu Finansman Dengesi, Ticaret Hacmi, Enflasyon, İşsizlik ve Ekonomik Büyüme. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD), 7(5), 221-237.
13. Kıcı, B. (2019). Evden Çalışma: Özgürlük Mü Esaret Mi?, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21(1), 173-196.
14. Kırılmaz, H., Bağış, M., Salim, B. ve Şimşir, İ. (2015). Sağlık Yöneticilerinin Değişim Sürecine Bakış Açılarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 11(25), 91- 113.
15. Rubin, O., Nikolaeva, A., Nello-Deakin, S., & te Brömmelstroet, M. (2020). What Can We Learn from the COVID-19 Pandemic about How People Experience Working from Home and Commuting?. University of Amsterdam Press. 1-9.
16. Özdemir, H. (2005). Salgın hastalıklardan ölümler 1914 –1918. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları XVI Dizi – Sayı 104.
17. Öztürkoğlu, Y. (2013). Tüm Yönleriyle Esnek Çalışma Modelleri. Beykoz Akademi Dergisi, 1 (1), 109-129.
18. Sabuncuoğlu, Z. ve Tüz, V. M., (2016). Örgütsel Davranış, Bursa: Alfa Aktüel Yayınevi.
19. Szlezak, P. C. Reeves, M. & Swartz, P. (2020). Understanding the Economic Shock of Coronavirus. 24 Kasım 2020, <https://hbr.org/2020/03/understanding-the-economic-shock-of-coronavirus>.
20. Şanlı, O. (2020). Keynesyen Model Bağlamında Covid-19 Pandemisinin Küresel Ekonomiye Muhtemel Etkileri: ABD ve Çin ekonomileri üzerine bir araştırma. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD), 7(5), 597-634. ISSN: 2148-9963.
21. Şen, E. ve Batı, G. F. (2020). Covid-19 Pandemi Krizinin Yönetim ve Ekonomi Politik Üzerine Olası Etkileri, Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 4(2), 71-84.
22. Tosunoğlu, Ş. ve Kasal, S. (2020). Yeni koronavirüs (covid-19) salgını ve sağlıklı küresel ekonomi için politika uygulamaları: IMF'nin rolü. Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi, 2(1), 35-49.
23. Tumin, S. A. (2020). How Common is Working from Home?. KRI Discussionpaper, 1-13.
24. Yılmaz, T. ve Aktaş, F. (2018). Yeni Nesil İstihdam ve Geleceği, Academia Journal Of Social Sciences, 1, 47-60.

Elektronik Kaynaklar

25. Covid-19 Coronavirus Pandemic (2021). <https://www.worldometers.info/coronavirus/>. Erişim Tarihi: 31.03.2021.
26. Deloitte (2020a). Covid-19: Çalışanlara ve Çalışma Hayatına Olası Etkileri, [https://www2.deloitte.com/Content/Dam/Deloitte/Tr/Documents/Human Capital/Covid-19-CalisanlaraVe-Calisma-Hayatina-Olasi-Etkileri.Pdf](https://www2.deloitte.com/Content/Dam/Deloitte/Tr/Documents/Human%20Capital/Covid-19-CalisanlaraVe-Calisma-Hayatina-Olasi-Etkileri.Pdf).

27. Deloitte, (2020b). Covid 19 İşletmelere Olan Finansal Etkileri ve Çözüm Önerileri, <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/financial-advisory/COVID-19-un-isletmelereolan-finansal-etkileri.pdf>.
28. Deloitte, (2020c). İşin Geleceği: Uzaktan Çalışma Sisteminde Organizasyonel Dayanıklılığı Korumak. <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/human-capital/isin-gelecegi-uzaktan-calismasisteminde-organizasyonel-dayanikligi-korumak.pdf>.
29. ILO. (2020a). COVID-19 Pandemic. 24 Kasım 2020, https://www.ilo.org/global/abouttheilo/newsroom/news/WCMS_738742/lang-en/index.html.
30. ILO. (2020b). COVID-19 has Exposed the Fragility of our Economies. 24 Kasım 2020, https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_739961/lang-en/index.htm.
31. ILO. (2020c). Which Policies Can Help Small Businesses Withstand COVID-19. 24 Kasım 2020, <https://iloblog.org/2020/04/16/which-policies-can-help-small-businesses-withstand-covid-19/>.
32. ILO. (2020d). ILO: As Job Losses Escalate, Nearly Half of Global Workforce at Risk of Losing Livelihoods. 24 Kasım 2020, https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_743036/lang-en/index.htm.
33. ILO. (2020f). A Policy Framework for Responding to the COVID-19 Crisis. 24 Kasım 2020, https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/impacts-and-responses/WCMS_739047/lang-en/index.htm?shared_from=shr-tls
34. ILO. (2020ı). COVID-19 and The World of Work. Sixth edition Updated estimates and analysis. 24 Kasım 2020, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/-dcomm/documents/briefingnote/wcms_755910.pdf.
35. ILO. (2020i). Social Dialogue Crucial to Tackling Impact of COVID-19. 24 Kasım 2020, https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_758785/lang-en/index.htm.
36. ILO. (2020l). Business and COVID-19. 24 Kasım 2020, https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/keyresources/WCMS_741005/lang-en/index.htm
37. Mevzuat Bilgi Sistemi (2021). Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. (<https://www.mevzuat.gov.tr/#tebligler>). Erişim tarihi: 10.03.2021.
38. OECD. (2020). Government Support and The COVID-19 Pandemic. 24 Kasım 2020, https://read.oecdilibrary.org/view/?ref=128_128572w5qyf5699d&title=Government-support-and-the-COVID-19-pandemic.
39. Özatay, F. ve Sak, G. (2020). COVID-19 Salgını Bir Değil, Birkaç Çeyrek Sürerse Ne Olur? Erişim: http://tek.org.tr/files/disc/covid19_salgini_bir_degil_bir_kac_veyrek_surerse_ne_olur_678.pdf (Erişim Tarihi: 10.03.2021).
40. Statistics & Facts (2021). Impact of the Coronavirus Pandemic on the Global Economy - (<https://www.statista.com/topics/6139/covid-19-impact-on-theglobal-economy/> Erişim tarihi: Mart 10, 2021).
41. Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete (2021). Organizasyonların Ertelenmesi. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/03/20200320-18.pdf>. Erişim tarihi: 10.03.2021.
42. World Health Organisation Coronavirus (2021). <https://www.who.int/health-topics/coronavirus>. Erişim tarihi: 03.03.2021.
43. Yeni Koronavirüs Hastalığı Nedir (2021). <https://Covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/>. (Erişim Tarihi: 02.03.2021).